

SAAVUTETTAVAN VAPAA-AJANTOIMINNAN ASKELEET

Saavutettava harrastustoiminta on kaikkien yhteinen etu. Saavutettavuus ja avoimuus helpottavat uusien toimijoiden mukaan tulemistä sekä tekevät harrastustoiminnasta elinvoimaisempaa. Harrastamisella on myös tärkeä merkitys nuorelle oman paikan löytämisessä yhteiskunnasta.

Tässä sinulle opas, joka tarjoaa vinkkejä saavutettavan harrastustoiminnan kehittämiseen. Oppaan vinkkejä hyödyntämällä voitte tehdä vapaa-ajan toiminnasta kaikille nuorille saavutettavampaa.

NUOREN NÄKÖKULMA:

MIHIN
SUUNTAISIN JA
MITÄ SEURAA-
VAKSI TEKISIN?

MISTÄ
LÖYTÄISIN TIETOA,
KEHEN VOISIN OLLA
YHTEYDESSÄ?

MISSÄ KAIKKI
PAIKKAKUNNAN
NUORET OVAT?

MIKSEI
TÄÄLLÄ
KÄY
KETÄÄN?

VAPAA-AJANTOIMIJAN PERSPEKTIIVI:

HAASTE 1:

TIEDON PUUTE HARRASTUKSISTA

"Suurimpana esteenä seurojen näkökulmasta on tiedottamiseen tarvittavan kanavan puuttuminen, jolla saataisiin tavoitettua siirtolais- tai vähemmistötaustaisia nuoria mukaan toimintaan. Tieto sekä viestintä harrastusmahdollisuuksista on puutteellista, eivätkä paikkakunnan nuoret tunne kaikkia mahdollisuuksia, joihin vapaa-aikansa voisivat mielekkäästi käyttää."

ESTEEN YLITYS:

- **HOPLAA:** Harrastustoimija, tee itsellesi selkeät ohjeet, miten tiedotat ja tavoitat vähemmistöihin kuuluvat nuoret. Millä kielellä verkkosivujanne voi lukea, kuinka yhteyshenkilöt ovat tiedotettu, millaisia kuvauksia toiminnasta teillä materiaaleissanne on, millaisia ihmisiä visuaalisessa viestinnässä esiintyy? Hyödyntäkää tämän suhteen yhteisönne osaamista ja asiantuntevia henkilöitä.
- **HOPLAA:** Suunnatkaa paikan päälle ja ihmisten pariin viestimään, se antaa kasvot toiminnalle. Ottakaa yhteyttä alueella toimiviin kansalaisjärjestöihin ja tehkää toiminta tutuksi -vierailuja tapahtumiin, jossa nuoret ovat.
- **HOPLAA:** Hyödyntäkää selkokielistä ja monikanaavaista viestintää. Videoiden ja somekanavien käyttäminen on usein hyödyllistä pelkän kirjallisen viestinnän lisäksi. Nuoret toivovat helposti lähestyttävää materiaalia kuten lyhyitä Instagram-videoita, joissa kerrotaan, mitä harjoituksissa tavallisesti tapahtuu.
- **HOPLAA:** Viestikää toiminnastanne myös koulujen kautta. Nuorten on helppoa osallistua, jos tekeminen tapahtuu kouluilla oppituntien jälkeen.
- **HOPLAA:** Panostakaa selkeisiin ja laadukkaisiin materiaaleihin. Kerralla hyvin tehty sisältö toiminnastanne säilyy pitkään ja materiaalia on helppo jakaa eteenpäin erilaisissa tilaisuuksissa ja eri alustoilla. Pohtikaa myös yhdessä toimintanne näkyvyyttä mediassa sekä esillä olemisen tapoja sosiaalisissa viestimissä.

KEITÄKÖHÄN
LAJIN PARISSA TOIMII,
KUKA LÄHTISI KANSSANI
KOKEILEMAAN HARRAS-
TUSTA? VIERAAT IHMISET
UJOSTUTTAVAT, EIKÄ
SIELLÄ OLE VÄLT-
TÄMÄTTÄ MUKAVAA
OLLA.

NUOREN NÄKÖKULMA:

VAPAA-AJANTOIMIJAN PERSPEKTIIVI:

MISSÄ KAIKKI
PAIKKAKUNNAN
NUORET OVAT?

MIKSI HE
EIVÄT TULE
UUDESTAAN?

HAASTE 2:

YHTEYKSIEN JA TUTTAVIEN PUUTE

“Haasteena on usein löytää oikeita yhteyshenkilöitä ja harrastamaan lähteminen ilman tuttua kaveria tuntuu vaikealta. Kyseessä on hiljaisen tiedon sekä verkostojen puute.”

ESTEEN YLITYS:

- **HOPLAA:** Harrastustoimija, kiinnitä huomiota valmentajien ja ohjaajien moninaisuuteen. Tarjoa kiinnostuneille nuorille tukea valmentajaksi ryhtymiseen. Kun toiminnassanne on kaikilla tasoilla mukana erilaisista taustoista tulevia ihmisiä, madallatte osallistumisen kynnystä, vahvistatte verkostoja erilaisiin perheisiin ja välitätte viestin, että toimintaanne voi osallistua, vaikka suomen kielen taito ei olisi täydellinen.
- **HOPLAA:** Kysykää neuvoa yhdistyksenne nuorilta. Rohkaikaa toiminnassa mukana olevia aktiiveja kehittämään oman seuran toimintaa niin, että harrastukseen on helpompi tulla mukaan.
- **HOPLAA:** Kehittäkää omaa ystävöimintää. Tästä on hyviä esimerkkejä esimerkiksi Sporttikummi tai harrastuskummitoiminnan muodossa.
- **HOPLAA:** Kohdentakaa viestintää juuri niille nuorille, joita haluatte tavoittaa. Miettikää missä nuori liikkuu, mitä viestinnän kanavia hän seuraa ja millaiset asiat harrastamisessa häntä saattaisi mietityttää. Jos ette keksi, niin voisitteko käydä haastattelemassa nuoria aiheesta. Yhteistyö vapaa-ajantoimijoiden kesken on hyvä tapa jakaa toimivia ideoita.

NUOREN NÄKÖKULMA:

MITEN, KUN
MINULLA EI OLE
RAHAA VÄLINEISIIN
TAI KAUSIMAK-
SUIHIN?

MIKSI
NUORET EIVÄT
HARRASTA LAJIA
PIDEMPÄÄN?

KUINKA
SAADA HARRAS-
TUSMAKSUT
ALEMMAS?

KUKA
TÄSSÄ
VOISI
TUKEA?

VAPAA-AJANTOIMIJAN PERSPEKTIVI:

HAASTE 3:

VÄHÄVARAISUUS JA SOSIOEKONOMINEN KYNYS

"Tiedonpuutteen, kielikyynnyksen ja sosiaalisten kontaktien uupumisen jälkeen haasteena ovat kustannukset ja kuljetukset harrastuksiin. Vähävaraisuus ja sosiaalisten resurssien uupuminen toistuvat nuorten kokemuksissa kerta toisensa jälkeen."

ESTEEN YLITYS:

- **HOPLAA:** Harrastustoimija, varmistathan maksuttomuuden olevan selvästi esillä, jos toimintanne sitä on. Kustannukset ovat ensimmäisiä asioita, joita harrastuksista halutaan tietää. Paikkakunnan maksuttomista vapaa-ajantoiminnoista olisi hyvä olla koottuna listaus johonkin. Tiedota siis aktiivisesti myös kunnalle päin toiminnastanne ja osallistumisen tavoista.
- **HOPLAA:** Järjestäkää maksuttomia kokeilukertoja nuorille lajiin tutustumiseksi. Tämän avulla saatte ihmiset innostumaan ja tulemaan lajin pariin vailla pelkoa maksusitoumuksista.
- **HOPLAA:** Olkaa kunnan nuorisopalveluihin yhteydessä ja pyytäkää tietoa tai tukea avustusten hakemiseen. Tukea on myös olemassa; selvittäkää mistä voisitte sitä saada ja millaisia stipendejä nuorille on tarjolla.
- **HOPLAA:** Kartoittakaa kunnan tai kaupungin sisällä, millä alueilla on erityisesti rahaan liittyviä haasteita ja järjestä matalan kynnyksen toimintaa näillä alueilla. Tämä ratkaisee monta muutakin estettä: se parantaa tiedon kulkua ja madaltaa matkakustannuksia.
- **HOPLAA:** Tehkää yhteistyötä viestinnän ja tapahtumien järjestämisen osalta. Varmista yhteistyömahdollisuudet tilojen käyttämisen suhteen. Yhdessä on helpompaa.
- **HOPLAA:** Muistattehan, että on mahdollista kehittää yhteistyöhankkeita. Miettikää samoista asioista kiinnostuneiden toimijoiden kesken, kuinka yhdessä edistäisitte nuorten syrjäytymisen vastaisia rahoitusperiaatteita ja saisitte tukea työllenne.

JAKSAISINKO
LÄHTEÄ TAAS
BUSSILLA EDES-
TAKAISIN?

ENTÄ KUN TUNTI
PÄÄTTYY JUURI VIIDELTA
JA PERILLÄ TULISI OLLA
JO PUOLEN TUNNIN
PÄÄSTÄ?

NUOREN NÄKÖKULMA:

VAPAA-AJANTOIMIJAN PERSPEKTIIVI!

OLEMME KIINNOSS-
TAVA LAJI, MUTTA
TÄÄLLÄ KÄY HARVAK-
SELTAAN TAI HYVIN
EPÄSÄÄNNÖLLISESTI
NUORIA.

MIKÄKÖHÄN
TÄSSÄ
MÄTTÄÄ?

HAASTE 4:

AJALLISET TAI ALUEELLISET KYNNYKSET

”Nuoret ovat ihmisiä, joilla on paljon ulkopuolelta tulevia velvoitteita. Heidän on oltava koulussa, kurseilla tai töissä ja se sitoo ajallisia mahdollisuuksia sekä vähentää jaksamista. Jotta harrastustoiminta olisi saavutettavaa on kulkuyhteyksien toimittava.”

ESTEEN YLITYS:

- **HOPLAA:** Harrastustoimija, kerää palautetta nuorilta. Pohtikaa toiminnan ikähaarukkaa ja varmista, että toiminta, joka on suunnattu nuorille, on myös nuorten saavutettavissa. Varmistakaa, että harrastusmahdollisuuksia on tarjolla koulupäivien ulkopuolella sekä hyvien yhteyksien varrella.
- **HOPLAA:** Miettikää, voitaisiinko harrastukseen ja otteluihin järjestää yhteiskuljetuksia ja sopia kimpakyydeistä yhdessä. Varmistakaa solidaarisen toiminnan olevan palkitsevaa ja osa rutiinia. Tällöin se muodostuu rakenteeksi.

Kyytimahdollisuudet voidaan varmistaa keräämällä esimerkiksi kuljetuskorvaus vapaaehtoisille.

- **HOPLAA:** Ideoikaa yhdessä toiminnan tavoitettavuutta ja rohkaiskaa jäseniänne tuomaan epätyypillisiäkin ratkaisuehdotuksia. Varmistattehan, että ilmapiiri tukee myös ei-kilpailuhenkistä toimintaa ja ihmisillä on hyvä mieli osallistua.

NUOREN NÄKÖKULMA.

MITEN TOIMIN,
JOS EN LÖYDÄ
KAVEREITA?

ENTÄ KUN
MINUA KIUSSATAAN
TAI KOEN JÄÄVÄNI
ULOS RYHMÄSTÄ?

MIKSI NUORET
EIVÄT HARRASTA LAJIA
PIDEMPÄÄN? ONKOHAN
DYNAMIIKASSA JOKIN
HAASTE, JOKA JÄÄ
MEILTÄ HUOMAA-
MATTA.

VAPAA-AJANTOIMIJAN PERSPEKTIIVI!

HAASTE 5:

TURVATTOMUUDEN JA ULOSSULKEMI- SEN KOKEMUS

"Rasistisen syrjinnän, muukalaisvihamielisyyden ja ulossulkemisen kokemukset ovat vähemmistöön kuuluvilla nuorilla yleisiä. Vapaa-ajan toiminnasta puuttuvat tavat puhua ennakkoluuloista ja välineet puuttua ulossulkemiseen. Tähän on hyvä saada jokaiselle lisää tietoisuutta ja pelimerkkejä."

ESTEEN YLITYS:

- **HOPLAA:** Harrastustoimija, etsi tietoa kulttuurisensitiivisestä toiminnasta. Tarjoa koulutusta ja materiaaleja seuran aktiiveille - on tärkeää, että valmentajat ja ohjaajat tietävät millaista nuorten elämä on. Kysymys on tällöin siitä, millä tavoin toiminta tukee nuorten identiteettiä ja vahvistaa heidän pärjäämistään myös lajin ulkopuolella.
- **HOPLAA:** Tehkää yhteiset ohjesäännöt syrjintään puuttumiselle sekä ryhmäyttämiseksi. Valmentajien tai ohjaajien on hyvä tietää, kuinka moninaista ryhmää johdetaan ja luodaan turvallinen toimintaympäristö. Ennaltaehkäisy

toimii parhaiten: Keskustelkaa porukalla siitä, miten erilaiset harrastajat otetaan huomioon ja miten estetään se, että joitain suljetaan toiminnan ulkopuolelle.

- **HOPLAA:** Harrastustoimija, muistathan nimetä turvallisesta ilmapiiristä vastaavan henkilön ja kertoa nuorille kuka hän on. Avoimuuden tulee olla osa jokapäiväistä toimintaa. Tällöin vastuu on myös varmasti jollakulla ja nuoret tietävät kenelle voivat tulla juttelemaan ja tarpeen mukaan miettiä miten voisivat puuttua itseään häiritseviin asioihin.

Opas on toteutettu osana Harrastaen tutuksi -hanketta. Hankkeen tavoitteena on luoda polkuja kotouttavasta toiminnasta kaikille yhteiseen vapaa-ajantoimintaan. Hankkeen työpajoissa on mm. kartoitettu siirtolaistaustaisten nuorten harrastamisen esteitä.

Harrastaen tutuksi on yhteishanke, jonka koordinoivana tahona toimii Nuorten Akatemia. Hankkeessa ovat mukana Rauhankasvatusinstituutti, Suomen partiolaiset, Luonto-Liitto, Setlementtiliitto, Kanuuna-verkosto, Hämeen Liikunta ja Urheilu, Anti-racist Forum, Oikeudet ilman rajoja, Moniheli, Turvapaikanhakijoiden tuki ja Kotimaajoitusverkosto. Hanketta rahoittaa opetushallitus.

Lisätietoja hankkeesta:

www.nuortenakatemia.fi/hankkeet/harrastaen-tutuksi/

NUORTEN AKATEMIA

RKI
RAUHANKASVATUS-
INSTITUUTTI

Saavutettava harrastustoiminta vaatii yhteistyötä. Älkää jättäkö kehittämistyötä yksittäisten ihmisten harteille ja tarjotkaa vertaistukea ja ohjausta toiminnan suunnitteluun. Saavutettavuutta voidaan vahvistaa myös jakamalla tietoa vapaa-ajantoimijoiden yhteisissä verkostoissa.

